

ФІНАНСОВА КРИЗА ТА ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ЧАСТОК АКТИВІВ МАЛИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Попередній аналіз впливу світової фінансової кризи на структуру активів банківської системи України (Вісник НБУ. – 2011. – № 10. – С. 16–20) дозволив встановити таке:

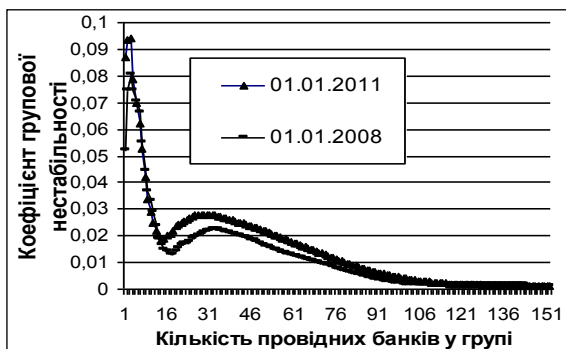
1. Стабільність часток активів, що належать кожному окремо взятому банку після приблизно 55-го за розміром активів банку, внаслідок кризи зменшилася (рис. 1), причому чим менша частка активів належала банку до кризи, тим більших змін ця частка зазнала внаслідок кризи.

2. Стабільність часток активів, що сумарно належали групі з 2, 3, 4 і т.д. провідних банків України, також внаслідок кризи змінилась (рис. 2). Тому можна сказати, що загалом банківська система стала менш стабільною в розумінні стабільності динаміки розподілу активів як між окремими банками, так і між групами банків.

І в першому, і в другому випадках як показник стабільності використовувався коефіцієнт варіації відповідних часток активів.

Рис. 1. Значення коефіцієнта варіації частки активів n -го банку за 7 і 10 років спостережень

Рис. 2. Коефіцієнти групової нестабільності банківської системи України за станом на 01.01.2008 та 01.01.2011

Більш поглиблений аналіз динаміки змін структури активів банківської системи України під впливом фінансової кризи 2008–2010 рр. дозволив встановити, що є певні закономірності у співвідношенні між індивідуальною стабільністю часток n -го за розмірами активів банку та груповою стабільністю сумарної частки активів n найбільших банків. Таке співвідношення математично формалізується як відношення коефіцієнта варіації частки активів, що належать n -му банку, до коефіцієнта варіації сумарної частки активів, що належать

групі з n найбільших банків, – надалі VTS-індекс. Графічне представлення VTS-індексу для системи перед кризою та після неї наведено на рис. 3. Як видно на рис. 3, відносна стабільність банків з 1 до приблизно 70-го внаслідок кризи якісно практично не змінилась. До того ж для групи банків з 1 до 38 значення VTS-індексу зменшилося, що можна трактувати як ознаку більшої консолідації банків, що належать до I та II груп банківської системи України. Що ж до банків після 70-го, то фінансова криза призвела до того, що нестабільність частки активів малих банків зараз зростає тим більше, чим менше сама частка активів, що, як нам здається, свідчить про зростаючу уразливість щонайменше 80 малих банків системи.

Рис. 3. Співвідношення між індивідуальною нестабільністю n -го банку та груповою нестабільністю n найбільших банків

дозволяє відстежувати якісні зміни у структурі розподілу активів між фінансовими установами країни, у тому числі між банками банківської системи України.

2. Дуже вірогідно, що спроби центрального банку стабілізувати банківську систему тільки шляхом допомоги великим банкам можуть призвести до суттєвого погіршення стану малих банків, тому єдиний шлях до їх виживання в можливій наступній фінансовій кризі – це консолідація капіталу через злиття.

Важливо зазначити, що перед кризою і відповідним втручанням НБУ з метою стабілізації великих банків (крива 01.01.2008, рис. 3) 80 останніх за розміром активів банків були менш чутливими до змін у розподілі банківського ринку між провідними банками України.

Враховуючи отримані результати, можна стверджувати, що:

1. Розроблено метод, що